

Nr 260.

Af herr **Lindhagen**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående planläggningen och ledningen af arbetet på jordfrågans lösning.

Jordfrågans aktuella problem har numera från skilda håll och orter framförts till öfvervägande på snart sagdt alla tänkbara vägar. Det finnes knappt någon detalj mera, som ej gjort sig påmind på det ena eller andra sättet.

Under sådana förhållanden bör tiden vara inne att söka knyta ihop de många lösa trådarna. Det måste blifva grundsatser och sammanhang i det hela. Ansatserna att lösa frågan, som hitintills förekommit, äro splittrade och otillräckliga. De gifva i mycket intryck af att man måste göra något hvad som helst här och hvar för att tillfredsställa krafven. En ledande tanke och ordnande hand kräfves vid det statsingripande, som nu på allvar skulle börja.

Såsom exempel på hur planlöshet fortfarande uppenbarligen råder, må erinras om arbetet för ordnandet af besittningsförhållandena till jordbruksjord och tomtmark och främjandet af medborgarnas ändamåls-
enliga bosättningar därstädes. Betänkanden ha nyligen afgifvits af en skifteskommitté, en expropriationskommitté och en torpkommitté. Under arbete är sedan någon tid en egnahemskommitté inom jordbruksdepartementet, en norrländsk skogsvårdskommitté med äfven sociala uppgifter och en kommitté för gemensamhetsskogar m. m. Vidare ha nyligen tillsatts en flottningskommitté, en bostadskommitté, två kommitterade för att undersöka storgodsväldet i södra och mellersta Sverige och dess

skadliga verkningar för ortsbefolkningen i olika afseenden samt en kommitterad att undersöka verkningarna af norrländska förbudslagen men icke, såsom väl bort ske, af jämväl den öfriga norrlandslagstiftningen. Alla dessa uppdrag röra sig delvis på samma områden och måste räkna med ledande grundsatser, som böra vara enhetliga. De olika förtroendemännen, personligen af skilda läggningar säkerligen, ha gått eller gå sina vägar hvar för sig. Öfverblicken och sammanhanget kommer till korta, metoderna bli växlande eller otillräckliga och de slutgiltiga lösningarna framskjutas eller förfuskas.

Enahanda äfventyrligheter hota jordfrågans öfriga hufvuddelar.

Det bör såvidt jag förstår af dem som vederbör, uppgöras en plan för hela arbetet samt dess detaljer sedan rationellt inrättas därefter. Samtidigt måste dock om möjligt genom provisorisk lagstiftning eller andra tillfälliga åtgärder dels pågående missförhållanden hejdas i sitt lopp och dels en hjälpsam hand omedelbart räckas åt allt betryck, som ej kan vänta.

De hufvudsaker, det rör sig om, kunna förslagsvis grupperas sålunda:

Speciella naturrikedomar såsom större skogar med flottleder, större torfmossar, vattenfall och malmer; saken gäller här att ordna besittningsförhållandena till varaktigt allmänt och enskildt gagn.

Jordbruksjord jämte husbehofsskog och bostadsmark. Besittningsförhållandena och kreditväsendet ordnas till varaktigt främjande af allmänt och enskildt gagn.

Statens jorddonationer, medvetna eller bortglömda, till jordbruket, industrien och städerna tillvaratagas, där så med gällande författningar ännu kan ske, och i annat fall få nya åtgärder öfvervägas för ändamålens upprätthållande.

Krediten för främjandet af bosättningarna och utnyttjande af naturrikedomarna omdanas planmässigt, så, att den verkligt tjänar dessa ändamål.

Jordvärdereformen, som är en beskattningsfråga för sig, men också kan inverka mer eller mindre på de förestående frågorna, måste med allvar skärskådas.

Provisoriska åtgärder krävas på alla jordfrågans områden för att på sätt ofvan sagts omedelbart komma till undsättning, där fara ligger i dröjsmål.

Gifvetvis äro dessa hufvudgrupper af frågor ej helt fristående utan ingripa åtskilligt här och hvar i hvarandra, hvilket ej heller får förglömmas.

Det hemställas:

att Riksdagen ville anhålla om Kungl. Maj:ts intresserade öfvervägande, huruvida det ej är oundgängligt eller åtminstone lämpligt att nu omsider i arbetet på jordfrågans lösning lägges en ledande tanke och en ordnande hand på denna sak i sin helhet.

Stockholm den 5 februari 1912.

Carl Lindhagen.
